

اولین و آخرین حاکم زن در تهران

۱۶ تیر ۱۴۰۱ ساعت ۲۰:۰۷

مهد علیا در امر عزل و نصب افراد دخالت کامل داشت و در اداره امور مملکت اعمال نفوذ می کرد، و با توجه به خصایلی که گفته شد با زد و بندهای سیاسی توانست مردان بزرگی را به ناحق از میدان سیاست کنار بزند و برخی از آنان را به دست جلادان بسپارد.

ملک جهان خانم (۱۲۲۰ - ۱۲۹۰ هـ.ق) نوه فتحعلی شاه در شانزده سالگی با پسردایی اش محمد میرزا (محمد شاه قاجار) ازدواج کرد. او اولین زنی است که ۴۵ روز به تنهایی در تهران حکمرانی کرد. (در سال ۱۲۶۴ ق که محمدشاه درگذشت، مهد علیا پسرش را که در تبریز بود به تهران فراخواند و خود نیز به کمک هوادارانش و سفارت انگلیس برای ۴۵ روز امور مملکت را به دست گرفت و آرامش شهر را حفظ کرد. او به عنوان ملکه مادر نایب‌السلطنه شورای سلطنت را تشکیل داد و میرزا آقاسی وزیر محمدشاه را که هوادار عباس میرزا بود، عزل کرد.) وی از زنان بانفوذ و توانایی بود که در تاریخ دارالخلافة مثال زدنی است.

به گفته مسعود بهنود در کتاب امینه، جهان خانم فقط یک آرزو داشت و آن به دنیا آوردن فرزند پسر بود چرا که می دانست اگر پسر داشته باشد روزگاری، سلطنت را بر عهده می گیرد. اما این آرزو به آسانی میسر نشد. سه فرزندش، یکی پس از دیگری در فاصله کوتاهی پس از تولد مردند. سرانجام در دهمین سال ازدواجش با محمد میرزای ولیعهد، پسری به دنیا آورد که کورمک، (پزشک انگلیسی) او را سالم و تندرست تشخیص داد. بالاخره نذر و نیازها جواب داده بود و جهان خانم وارث تاج و تخت قاجار شد. نام پسرش را ناصرالدین میرزا گذاشت و مدتی بعد صاحب دختری به نام عزت الدوله شد. ملک جهان پس از به سلطنت رسیدن همسرش، لقب مهد علیا را که بیش از این لقب مادر شاه عباس صفوی و مادر فتحعلی شاه قاجار بود، از آن خود کرد. تاریخ او را زنی بدنام، دسیسه گر و جاه طلب خوانده که در فن مکر زنانه بی بدیل بوده است.

حسن آزاد در کتاب پشت پرده های حرمسرا مینویسد: «محمد شاه قلبش رئوف بود و از این لحاظ با سایر اعضای خانواده اش تفاوت داشت. محمد شاه مایل بود مورد محبت واقع گردد ولی خانواده اش این تمایل کودکانه او را ارضا نمی نمودند. پسرانش از این دربار بی ابهت و جلال و فاقد نشاط و شغف به تنگ آمده بودند. زنان او هم چندان زیاد نبودند و مخصوصاً مادر ولیعهد (مهد علیا) ابداً از ملاطفت و خوش فطرتی او، همچنین از گذشت و بلندنظری وی قدردانی نمی کرد.»

مهد علیا در امر عزل و نصب افراد دخالت کامل داشت و در اداره امور مملکت اعمال نفوذ می کرد، و با توجه به خصایلی که گفته شد با زد و بندهای سیاسی توانست مردان بزرگی را به ناحق از میدان سیاست کنار بزند و برخی از آنان را به دست جلادان بسپارد. تردیدی نیست این زن مکار از ازدواج های مکرر محمد شاه سخت ناخشنود می شد و به هیچ وجه خوش نداشت در دربار، رقیبان بسیار داشته باشد. نمونه ای از مخالفت های او زمانی بود که محمد شاه با خدیجه خانم خواهر یحیی خان چهریقی از

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۸۸۰۷/آخیرین-اولین-۴۸۸۰۷>